

Творба речи: систематизација.

1. **Заокружи суфиксе:** полазиште, пиленце, удавача, камичак, пратиља, брежуљак, говоранција, казалька, детешце, голупчић, Африканац.
2. **Напиши речи од којих су постале изведенице:** риђан _____, игралиште _____, бакрач _____, изнутрица _____, хладноћа _____, цариник _____, косидба _____, десетар _____, напредак _____.
3. **Подвуци сложенице:**
скупити, цветати, боловати, озидати, упасти, мастити, обновити, викнути, испитати, замислити.
4. **Подвуци изведенице у низу:**
исписати, противити се, звецнути, олако, нечији, мајчински, глувонем, именовати, сакрити, руменкаст, пчеларство, омален.
5. **Творенице:** *шкљоцати, каснити, ројити се, исељавати, јачати, скакати, бућнути, капнути, ноћити, киселити, изненадити* **разврстај према речима од којих су постале:**
 - а) глаголи _____
 - б) именице _____
 - в) придеви _____
 - г) прилози _____
 - д) узвици _____
6. **Како гласи глаголски прилог садашњи од глагола:** продавати _____, препознавати _____, сећи _____, орати _____.
7. **Прилог ноћу** постао је од именице ноћ у _____ (име падежа).
8. **У речи** новинарски одреди корен _____, творбену основу _____ суфикс _____.
9. **Поред сваке речи напиши К (комбинована творба) или С (слагање):** властодржац _____, поштапалица _____, довратак _____, дангубити _____, бродовласнички _____.
10. **Како гласе инфинитивна и презентска основа глагола:** дићи, плести, канути, гристи.
11. **Наведи начин творбе у речима:** Мостарац _____, борац _____, потковица _____, кажипрст _____, црнка _____, приправник _____, отпадник _____, нечистоћа _____, дуванкеса _____, сребрносив _____, простак _____.
12. **Подвуци просте речи:** речица, пругићи, градски, Станков, међутим, путеви, лавови, дани.
13. **Из речи учитељица препиши творбену основу _____ и корен _____.**
14. **Граматичка основа** речи црнкиња је _____.
15. **Заокружи просте речи:** у, на, брег, горети, шума, шумарак, здравље.
16. **Подвуци спојни вокал:** Црвенкапа, пароброд, тужибаба, Београд, двоброј, градоначелник.
17. **Речи:** узвисина, удолица, Красимирић, волина, разбистрити **подели према начину творбе.**
18. **Препиши суфиксе:** селидба _____, тврдоћа _____, ловац _____.
19. **Глагол** лудовати је изведен суфиксом _____.
20. **Суфикси -лук и -ција су пореклом из _____ језика.**
21. **Довратак, црвенперка, голошијаст добијене су _____ творбом.**
22. **Подвуци све сложене речи:**
Дечак му је изгледао као зец од кога праве лек за костобољу као маст за лечење очног вида и за лакше порођаје.

Лексикологија: систематизација.

1. Објасни разлику у значењу: бистар човек: бистар поток.
2. Како се зову значењски парови: врат-шија, победник-шампион, ђак-ученик?
3. У ком су односу подвучене речи: она је са села / она је села.
4. Напиши придеве супротног значења: дебео _____, врућ _____, тежак _____, лош _____, почетак _____.
5. Како се зову речи супротног значења?
6. Како се зову изрази *Добро је омастио брк и вежи то мачки о реп?* _____
7. *Не вреди ни пребијене паре значи* _____
8. Шта је архаизам?
9. Реч *авлија* је а) историзам б) архаизам.
10. Реч *данак* је а) историзам б) архаизам.
11. Подвучи германизам: девојка столица шраф боја чекић.
12. Речи *бурек, топ, џезва* позајмљене су из _____ језика и зову се _____
13. Како се зову позајмљенице из руског језика?
14. *Филм, видео, компјутер* позајмљене су из _____ језика и зову се _____
15. Подвучи романизам: синтакса, радио, шећер, пица, воће.
16. Заокружи романизам: море небо вода бутик продавница.
17. Прецртај једнозначне речи: дављеник, клавир, глава, брз, кључ, сир, казаљка, друг.
18. **Parovi dati-uzeti, pun-isprekidan nazivaju se** _____
19. Заборавио је кључ. Вода је бацила кључ. Коју појаву илуструју подвучене речи?
20. Одреди врсту речи: летећи тањир. Летећи у кућици, Дороти је стигла у Оз. Светлећи јако, рекламе су бљеснуле/ светлеће рекламе.
21. Из ког језика долазе речи *ћао, пијаца, мафија, рација*?
22. Како се зове промена значења у примеру: глава сунцокрета, глава купуса?
23. Како се зове промена значења у примеру: Попио је две три чаше док је товарио вагон угља.
24. Пољопривредно добро/ добро дете јесу/нису исте речи. Објасни.
25. Замени подвучену реч синонимом: Синоћ је рано отишао у постељу.
26. Речи из грчког и латинског језика које се користе у научном стилу као конгруенција, асимилација, синтакса називају се _____
27. Напиши значење поред сваког хомонима:
28. а) Замрзоше се као душмани. _____
б) Замрзоше се све реке. _____
29. Указали су му част. Делили су на равне части. Како се зову подвучене речи?
30. Замени англицизме српским речима: За успостављање конекције с Интернетом користе се интерни и екстерни модем.
31. Фиктиван значи а) учвршћен б) измишљен, тобожњи в) чврст, сигуран.
32. Шта значи *бити на три ћошка*?